

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH

MYŚL I STRATEGIA

ESEJE

O MIEJSCU POLSKI W ŚWIECIE

1997–2023

SŁAWOMIR DĘBSKI

WARSZAWA 2023

© Copyright by Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, 2023

Tłumaczenie
zespół PISM

Opracowanie
Karolina Dyl

Indeks
Karolina Dyl

Korekta
Katarzyna Staniewska

Projekt okładki
Tomasz Białkowski

Redakcja techniczna
Dorota Dołęgowska

ISBN 978-83-67487-40-5
e-ISBN 978-83-67487-41-2

Wydawca
Polski Instytut Spraw Międzynarodowych,
ul. Warecka 1a, 00-950 Warszawa
www.pism.pl

Druk
Centrum Poligrafii Sp. z o.o.
Michała Spisaka 37
02-495 Warszawa



Dr Sławomir Dębski (ur. 1971), absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego i The Central European University w Budapeszcie. Uzyskał tytuł doktora nauk historycznych na Uniwersytecie Jagiellońskim. Od czerwca 2000 r. związany z Polskim Instytutem Spraw Międzynarodowych, początkowo jako analityk rosyjskiej polityki zagranicznej, następnie koordynator programów analitycznych ds. Europy Wschodniej, w latach 2002–2007 szef Biura Analiz PISM, zastępca dyrektora Instytutu. W latach 2007–2010 dyrektor PISM. Następnie organizator i pierwszy dyrektor Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia w latach 2011–2016. W 2015 r. wygrał konkurs na dyrektora PISM, jednak nie został wówczas powołany. Zwyciężył w nowym konkursie na to stanowisko i został powołany na pięcioletnią kadencję 2016–2021. W 2021 r. ponownie wygrał ten konkurs, po czym został powołany na stanowisko dyrektora PISM w lutym 2021 r. Organizator trzech biur zagranicznych PISM: w Waszyngtonie, Brukseli i Berlinie. Autor idei oraz organizator konferencji strategicznej Strategic Ark, odbywającej się corocznie w Warszawie od 2021 r. Redaktor „Polskiego Przeglądu Dyplomatycznego” w latach 2007–2010 i od 2016 r. Członek wielu gremiów doradczych prezydentów, premierów i ministrów spraw zagranicznych RP.

Najważniejsze publikacje: *Między Berlinem a Moskwą. Stosunki niemiecko-sowieckie 1939–1941*, PISM 2003 (wydanie rosyjskie 2018); *Polskie Dokumenty Dyplomatyczne*, redakcja tomów 1918, 1919 (styczeń–maj), 1919 (czerwiec–grudzień); wspólnie z D. Hamiltonem, *Europe Whole and Free: Vision and Reality*, Warsaw–Washington 2019.

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
Geopolityczna przyszłość Rosji	15
„Arcana” 1998, nr 1	
Polsko-niemiecki tandem w sprawie polityki UE wobec państw Europy Wschodniej	30
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2004, nr 6	
Pamięć i odpowiedzialność	38
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2005, nr 2	
Integracja europejska pod presją	42
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2005, nr 3	
„Polityka wschodnia” – mit i doktryna	49
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2006, nr 3	
Unikajmy pośpiechu	62
„Arcana” 2007, nr 1	
Pruski mur niezrozumienia	68
„Rzeczpospolita”, 24 sierpnia 2007 r.	
Bronię pragmatyzmu	73
„Gazeta Wyborcza”, 1 kwietnia 2008 r.	
Polska w Unii Europejskiej – minister spraw zagranicznych wicepremierem!	76
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2008, nr 2	
Paradoks nieatrakcyjnej Rosji	83
„The New York Times”, 30 października 2008 r.	
Nie zaniehbujcie Polski	86
„The New York Times”, 5 października 2009 r.	
Polska a modernizacyjny wybór Rosji w XXI w.	89
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2009, nr 6	
List do ukraińskiego przyjaciela (w sprawie zbrodni wołyńskiej)	99
„Gazeta Wyborcza”, 9 sierpnia 2013 r.	
Nie zostawiajmy Ukrainy samej	104
„Gazeta Wyborcza”, 20 lutego 2014 r.	
Co Kennan powiedziałyby o Rosji Putina? Słynny długi telegram z 2015 r.	108
„The Intersection Project”, marzec 2015 r.	
Jaka przyszłość czeka Krym?	115
„Rzeczpospolita”, 23 marca 2015 r.	

Niezjednoczona Europa	119
„Przegląd Polityczny” 2015, nr 130	
Rosyjska wizja unieważniona	138
„Rzeczpospolita”, 7 lipca 2016 r.	
W obronie <i>nouveau régime</i>	143
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2017, nr 1	
Rosjanie – naród z oktrojowaną tożsamością	148
„Deбаты Artes Liberales” 2017, t. 11	
Wielki test dla USA	164
„Rzeczpospolita”, 19 maja 2017 r.	
Unia Europejska – w poszukiwaniu zagubionej radości	169
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2017, nr 2	
„Atuty same nie grają”...	176
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2017, nr 3	
Wdzięczni Wilsonowi	185
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2017, nr 4	
O kryzysie ustrojowym Unii Europejskiej	191
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2018, nr 1	
Rosyjski plebiscyt i trzecia tercja	201
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2018, nr 2	
Polska w epoce Szalonego Króla	213
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2018, nr 3	
Północnokoreański paradoks	230
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2018, nr 4	
O inflacji i dewaluacji... think tanków	234
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2019, nr 1	
Tętent historii i strategia pobrzeżnej kasztelanii	251
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2019, nr 2	
1989 – pokój bez zwycięstwa	271
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2019, nr 3	
Błąd systemowy?	281
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2019, nr 4	
„Pełna odpowiedzialność za cierpienia”?	
– Niemcy zbyt łatwo udzielili sobie rozgrzeszenia	288
„NZZ” 30 listopada 2019 r.	
Życie po życiu strategicznego partnerstwa	292
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2020, nr 1	
Wolny świat wobec pandemii	298
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2020, nr 2	

Amerykańska wojna kulturowa	307
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2020, nr 3	
Amerykańska fabryka i białoruskie laboratorium	321
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2020, nr 4	
To nie jest czas na łagodzenie polityki wobec Rosji	326
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2021, nr 1	
Europa niczym <i>état tampon</i>?	332
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2021, nr 2	
Nord Stream 2: wiarygodność Niemiec i USA doznała poważnego uszczerbku	351
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2021, nr 3	
Europa w poszukiwaniu autonomii a bezpieczeństwo Polski	355
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2021, nr 4	
Coup de grâce dla rosyjskiego imperium	366
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2022, nr 1	
Katalizator wojenny – ewolucja Rosji i nasza odpowiedź	372
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2022, nr 2	
Ukraina musi wygrać? A może wystarczy, aby nie przegrała?	381
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2022, nr 3	
Polska do Niemiec: czyny, nie słowa, będą sprzyjać pojednaniu	388
„Politico”, 3 listopada 2022 r.	
Jak zepchnąć Putina z drabiny eskalacyjnej?	391
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2022, nr 4	
Niemiecki lodowiec	396
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2023, nr 1	
Droga na manowce strategii	412
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2023, nr 2	
Dwie składowe aktualnej sytuacji w Rosji	420
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2023, nr 3	
Polska w świecie <i>in statu nascendi</i>	427
„Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2023, nr 4	
Aneks: Ukraine Strategic Futures	443
September 2023	